

До підсумків
Круглого столу “Наукова періодика в Україні”,
приуроченого до 150 річчя Наукового товариства імені Шевченка
та 30 річчя журналу “Condensed Matter Physics”
(28 листопада 2023 р., Львів, ІФКС НАН України)

Організатори: Наукове товариство імені Шевченка, Науково-видавнича рада НАН України, Інститут фізики конденсованих систем НАН України.

Круглий стіл проходив у комбінованому режимі. В його роботі взяли участь понад 70 осіб, котрі представляли організаторів Круглого столу, видавців і редколегії низки наукових періодичних видань, а також дослідників із різних сфер науки.

Було заслухано та обговорено такі доповіді:

- І.М. Мриггод, ІФКС НАН України
126 років Збірнику математично-природописно-лікарської секції НТШ
- Я.С. Яцків, Президія НАН України, ГАО НАН України
Періодичні видання НАН України
- І.Б. Вавилова, ГАО НАН України
Журнал «Світогляд» – академічне науково-популярне видання
- А.І. Радченко, Видавничий дім «Академперіодика» НАН України
Чому ми не Springer: досвід ВД «Академперіодика» НАН України
- Р.О. Влох, Інститут фізичної оптики МОН України
Ukrainian Journal of Physical Optics. Етапи становлення та перспективи розвитку
- В.В. Чоп'як, ЛНМУ ім. Данила Галицького
Від збірника – до часопису «Праці НТШ. Медичні науки»:
шлях у наукометричні бази
- В.В. Ігнатюк, ІФКС НАН України
30 років журналу «Condensed Matter Physics»: здобутки, уроки, виклики
- С.А. Назаровець, Київський університет імені Бориса Грінченка
Бібліометричний аналіз українських гуманітарних та мистецтвознавчих досліджень

Проведено два засідання Круглого столу, на яких обговорювалися такі питання:

- Українська наукова періодика: історія, сьогодення і майбуття
Модератори: І.М. Мриггод та Я.С. Яцків
- Наукометрія як ділянка науки про науку та/чи інструментарій управління
Модератори: Ю.В. Головач, О.І. Мриггод та С.А. Назаровець

Учасники Круглого столу:

Високо оцінили працю засновників, видавців та авторів історично першого в Україні національного періодичного наукового видання в сфері математики, природничих наук та медицини, яким став “Збірник математично-природописно-лікарської секції НТШ”, перший том якого був опублікований у 1897 р.

Звернули увагу на необхідність розвитку наукових видавництв і піднесення їхньої ролі у сучасній науковій інфраструктурі відповідно до очікувань наукової спільноти та у зв'язку зі світовими ініціативами Відкритої науки.

Вказали на доцільність запровадження термінових заходів задля адаптації нині чинних моделей наукової комунікації та академічної видавничої діяльності до нових прогресивних принципів, які, зокрема, представлені cOAlition S в "[Towards Responsible Publishing](https://doi.org/10.5281/zenodo.8398480)" (<https://doi.org/10.5281/zenodo.8398480>). Невідкладної уваги потребує також визнання ключової ролі рецензентів у системі наукової комунікації.

Відзначили, що при зборі будь якої інформації щодо кількісних даних чи конкретних наукометричних показників про наукові установи чи окремих дослідників з боку представників державних структур ці установи чи дослідники повинні бути поінформовані про мету збору такої інформації, а також про наслідки її застосування у разі ухвалення управлінських рішень. Це стосується насамперед питань організації та фінансування досліджень в Україні.

Закликають до реформування системи наукового оцінювання в Україні для створення динамічного і конкурентного дослідницького середовища, яке цінує новації, добросовісність і різноманітні виміри наукового пошуку. Оновлена система оцінювання мала б збалансовано поєднувати незалежну експертну думку з відповідальним використанням кількісних показників.

Звертають увагу на необхідність системної роботи з розвитку, творення і використання, зокрема в освітній діяльності, сучасної наукової термінології. Важливу роль у цій ділянці можуть відігравати україномовні наукові періодичні видання.